

UNA DESAPARICIO PLENA D'INTERROGANTS

¿On ha estat Mikel Zabalza

L'aparició del cos de Mikel Zabalza, desaparegut en estranyes circumstàncies després de ser detingut per la guàrdia civil el passat 26 de novembre, planteja nombrosos interrogants que no han quedat aclarits.

Carmelo Ridruejo (Pamplona)

«**M**ai no podrà determinar-se si Mikel Zabalza es va ofegar o si fou ofegat» declarà a Pamplona Inigo Iruin, advocat de la família del jove navarrés mort en estranyes circumstàncies. Per contra, per a Jorge Argote, advocat dels guàrdies civils implicats en l'afer, els resultats de l'autòpsia —en els quals s'afirma que Zabalza morí ofegat quinze o vint dies abans de ser trobat en el Bidasoa— confirmen la versió oficial. No obstant això, queda per conèixer els resultats de les anàlisis realitzades de mostres de sang, com també de l'aigua trobada als pulmons de Zabalza, a la vista de les quals es decidirà quin jutjat és competent per a continuar les diligències, si el de Sant Sebastià o el de Pamplona.

Inigo Iruin, advocat de la família de Mikel Zabalza, declarava en finalitzar la prova pericial complementària practicada per la metge forense danesa i membre d'Amnistia Internacional Karen Helverg Larsen que mai no podria determinar-se si Mikel es va ofegar o si fou ofegat. Aquesta prova pericial va ser realitzada dos dies després que fos trobat el cos de Zabalza en aigües del riu Bidasoa, en

Protesta generalitzada a Euskadi.

el terme navarrés d'Endarlaza per unitats dels Grups Antiterroristes Rurals de la Guàrdia Civil.

Mikel Zabalza havia estat detingut per la guàrdia civil a Sant Sebastià el passat 26 de novembre i, segons la versió oficial, aconseguí d'escapar després de colpejar un dels guàrdies que el custodiaven, mentre es dirigia a localitzar un suposat *zulo* a Endarlaza. Des d'aleshores no se'n va saber res més fins que van localitzar-ne el cadàver al riu Bidasoa. Mentrestant, dos germans de Mikel, Aitor i Patxi, detinguts al mateix temps que la novia del jove navarrés desaparegut, Idoia Ayorbe, eren posats en llibertat sense càrrecs. Tots ells manifestaren després que havien estat objecte de maltractaments.

El cos de Mikel Zabalza va ser trobat a uns cinc-cents metres del lloc on, segons la versió oficial, aconseguí escapar. Mikel tenia les mans emmanillades i en una primera impressió no presentava signes de violència. Els familiars del jove navarrés, que des del primer moment expressaren la por que no li hagués passat el pitjor, assenyalaven després que Mikel havia mort com a conseqüència de les tortures i que el seu cos havia estat llançat al riu la nit anterior.

El cadàver de Mikel Zabalza (el

PUNTO Y HOR.

qual, segons el seus familiars, no sabia nadar i era per tant difícil que pogués llançar-se a l'aigua per fugir) va ser traslladat al depòsit de cadàvers de l'Hospital de Navarra, a Pamplona, on dos metges li realitzaren l'autòpsia. Abans que foren coneguts els resultats, la família féu públic un comunicat on expressava la creença que Mikel havia mort a causa de les tortures i afirmava que no tenia cap contacte amb l'organització ETA. Aquesta declaració feia al·lusió a les contradiccions de la versió oferida per la guàrdia civil i al fet que el cadàver aparegués a les poques hores que la Creu Roja del Mar de Gipúscoa donàs per acabat el seu rastreig pel Bidasoa. La família de Zabalza arribà inclús a afirmar que l'aparició del cadàver havia estat preparada.

Orbaiceta, localitat natural de Mikel i on resideixen els seus pares i vuit germans, es mostrà solidària amb la família i celebrà un dia de dol, que inclogué una concentració silenciosa durant mitja hora en la plaça d'aquest poble del Pirineu navarrès.

Segons els resultats de l'autòpsia, Mikel Zabalza morí ofegat uns quinze o vint dies abans de ser trobat el cadàver. Tot aquest temps hauria estat sota l'aigua i el seu cos no presentava signes externs o interns de violència. Jorge Argote, l'advocat dels guàrdies civils implicats en el cas, assegurà que la valoració de les conclusions de l'autòpsia havia estat realitzada pels mateixos forenses en el seu informe: mort per ofegament. En la seua opinió, aquests resultats confirmaven la versió oficial. Patxi Zabale-

ta, un altre dels advocats de la família Zabalza, assenyalava per la seua part que les conclusions de l'autòpsia no eren una valoració oficial, ja que quedava per analitzar les mostres de sang i l'aigua trobada en els pulmons.

La doctora danesa Kareen Helverg Larsen practicà per espai de més de quatre hores una prova pericial complementària al cadàver de Mikel, a la qual assistí també el forense designat per la guàrdia civil, Luís Concheiro, catedràtic de medicina legal de la Universitat de Santiago de Compostela.

Aquest manifestaria que les segones autòpsies són sempre males i que en aquest cas era encara més problemàtic, perquè el cadàver estava en una fase avançada de descomposició. Luís Concheiro negà la possibilitat apuntada per Inigo Iruin en el sentit que Mikel podria haver mort en ser-li practicada la modalitat de tortura coneguda com «la banyera». Segons els advocats de la família, la prova practicada per la forense danesa revelava l'existència de «diversos vestigis qualificats per ella mateixa com signes menors de violència», especialment un hematoma d'uns cinc centímetres i una fissura de 18 mil·límetres en l'os temporal esquerre i altres menys manifestos de la pràctica de tortures, com ara vestigis de cops en el penis. Per als advocats de la família de Mikel Zabalza, la tècnica forense actual és incapaç de demostrar la forma en què s'ha produït l'asfíxia, «inclús si l'ofegament per submersió fou o no fou provocat».

El Ministeri de Sanitat i Consum qualificà la doctora Kareen Helverg com a «funcionària de tercer nivell» i afegí que ella no tenia cap representació, ni per part del departament del doctor Boig, director de l'Institut Forense de la Universitat de Copenhaga, ni per cap institució pública danesa. La seua presència es devia —segons la nota del Ministeri, d'una clara intencionalitat de desprestigi— a instància de part, utilitzant els seus dies de vacances.

El mateix dia que Mikel era soterrat al seu poble amb assistència d'unes 2.000 persones, en un ambient de gran emotivitat, tenia lloc a Euskadi una diada de vaga general per exigir l'aclariment d'aquesta mort. La convocatòria va ser seguida massivament a Navarra i Guipúscoa i d'una manera intermitent a Àlaba i Biscaia.

Mentre que per als sindicats convocants ELA-STV, LAB i CCOO la incidència de la vaga a Navarra assolia el 60 per cent de la població activa, per al sindicat UGT, que no hi prestava suport, no arribava el 20 per cent. Xifra aquesta que coincidia amb la facilitada per la Delegació del Govern a Navarra. Com a conseqüència dels incidents registrats durant la jornada, quaranta persones resultaren ferides de diversa consideració, algunes de les quals són encara en centres hospitalaris (com és el cas de la corresponsal de *Diario-16* Carmen Gurruchaga). Unes altres 41 persones van ser detingudes, encara que serien posades en llibertat poc després de passar pel jutjat. □

CAMBRA DELS DIES SENSE RETORN

Joan Vila i Vila
Papers Erosius.
EL CINGLE

P.V.P. 750 pessetes

Un relat plaent per a joves i adults on l'autor, a través d'una estructura cíclica i d'un lèxic acurat, ens refà el trencaclosques que mena Carles, el protagonista, a l'«evasió», i en el qual l'itinerari per la droga d'uns alumnes de BUP és solament una peça.

Subscriu-te
per telèfon
331 64 82

Una publicació mensual per a tots els
xiquets i les xiquetes valencians.
Ara, també als quíozos.

Cada dissabte, a les onze, a Radiocadena
(O.M. 1314), al programa de Toni
Mestre, CAMACUC interve com a invi-
tat.

CAMACUC